

**LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA**

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORISTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

SEGUIRÀ AL MENOS UNE ESQUELLOTA CADA SETMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 8 pesetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

ASSIGNATURA D' ADORNO (per T. SALA).

Practicant la bicicleta,
probablement no han pensat
en apendre à surgar mitjas
ni à fé un senzill ou ferrat.

CRONICA

Regalaria un puro de la mateixa marca dels que fuma l' nostre venerable D. Jaume encare que m' hagués de costar tres pessetas, encare que hagués de costàrme'n quatre, à qualsevol ó qualsevulga (estil de nunci) que volgués bonament posarme en autos del intríngulis referent à las obras *Tractat de Geología y Tractat de Zoología* de D. Odón de Buén condemnadas per la Sagrada Congregació del *Indice*.

Seria en extrém curiós coneixer qui sigué l'anima piadosa que va encarregarse d' enviarlas à Roma per la penitencia, y fer una mica de llum sobre 'ls móvils que degueren impulsarla. Regularment la Sagrada Congregació no sol obrar de *motu proprio* en semblants cassos: no busca, no indaga, ne inquireix.... altra feyna hi há.... Visura lo que li presentan, diu lo que li sembla (ó lo que convé).... y en paus.

Aixís va succehir ab lo drama bíblich *Judas de Kerioth* de 'n Frederich Soler. Un virtuós sacerdot, rector dels Angels, havia fet públicament l' elogi mes entussiasta de l' obra del poeta, quan un altre capellá que per qüestions polítiques li tenia molta tirria, va dir pel seu mantéu:—«Ja has caigut à la ratera.»

Y presentant à *Judas* davant de la Sagrada Congregació, logrà recabar d' ella una censura condemnatoria, quals efectes caygueren com una bomba sobre 'l pobre rector dels Angels que tant de bona fé havia elogiat aquella producció literaria. *Judas de Kerioth* figurá en l' *Indice* y 'l nom del reverendo Junia quedá inscrit en las partidas de defunció de la séva parroquia. Ja se sab: picada de neo y d' escursó, no hi es à temps l' Extremunció.

* *

No crech que lo que ara s' acaba de fer ab las obras de D. Odón de Buén, per més que tinga tants punts de semblansa ab lo succehit ab *Judas de Kerioth* acabi per donar uns resultats tan tràgichs.

D' altra manera, si tots los que oficialment las han elogiades tinguessen de seguir la sort del infortunat rector dels Angels, desd' ara hauriam de cantar las absoltas.

Primer: al Real Consell de Instrucció pública que al informar sobre las citadas obras digué que «representan una suma grande de instrucción, de celo y de trabajo, que las hace acreedoras en justicia à ser informadas favorablemente, à fin de que este informe pueda servir al autor como mérito en los ascensos que solicite, dentro de su carrera como profesor.»

Segon: al Exm. Minstre de Foment que ab fetxa 22 de Agost últim aproba en totes las sévases parts lo dictamen del Real Consell de Instrucció Pública.

Y tercer: à S. M. el Rey (q. D. g.) y en su nombre la Reyna Regente del Reyno, en representació dels quals s' extengué la R. O. citada de 22 de Agost.

Ja veuhen que si 'ls efectes haguessen de ser idéntichs als produuits anteriorment per la condemna de *Judas de Kerioth*, Espanya ploraría, no una tragedia, si no una gran catàstrofe nacional.

Afortunadament, no es de creure que la sanch arribi al riu, ni tampoch (à lo menos per aquesta rahó) es de temer que 'l corteig fúnebre de unas personas y entitats tan elevadas arribi al cementiri.

¡Vaya un disgust no li donarijan à D. Odón de Buén que à sa qualitat de docte catedrátich, uneix la de republicà acérrim é impenitent!....

* *

En aquest conflicte, fins ara 'ls que més hi perden, son indubtablement els mateixos que l' han provocat.

Ab l' idea de ferir à un catedrátich que no es de la séva corda, s' han trobat que havian de passar per damunt del Consell de Instrucció pública, del Minstre de Foment y hasta de las mateixas institucions. ¿Y qué pretenen los insensats que han procedit ab tanta torpesa? Volen acás que 'l Real Consell de Instrucció pública, 'l Minstre de Foment y fins las personas que ocupan lo trono 's prosternin davant de la sagrada Congregació del *Indice* y diguin:—«Tu sola tens rahó, tu sola estás en lo cert: nosaltres ens hem equivocat, y 'ns retractém públicament dels nostres errors?»

¿Pretenen aquesta humillació impossible?

Impossible, si: perque equivaldría à disposar que la suprema direcció universitaria de la nació espanyola radiqués à Roma y estés à càrrec de la Sagrada Congregació del *Indice*, y aixó no's pot admetre. Per grans que siguin los progresos qu' està fent aquí l' ultramontanisme, no hem arribat encare ni es creible que arribém may à tal extrém de degradació. Lo país no ho consentiria, y fins las pedras s' alsariau en actitud de protesta.

* *

La qüestió de conciencia suscitada per la Congregació del *Indice*, únicament deu ventilarse en lo terreno espiritual, sense que l' Estat haja de intervenirhi lo més més mínim.

¿Hi ha pares de família, devots sincers ó de conveniencia que posan per damunt de tot las disposicions de la Congregació del *Indice*? Donchs per aquests senyors lo camí natural y recte està ben trassat. Si creuhen que 'ls seus fills han de pecar assistint al aula de D. Odón de Buén, abstinguinse d' enviarlos hi. Ningú 'ls hi fá anar per forsa. ¿No estiman com à preferent la salvació dels seus pímpollos? Donchs allúnyinlos del abisme de la ciència tafanera y pecaminosa, y pensin que la glòria del Cel se guanya à copia de sacrificis.

Desitjan à pesar de tot que 'ls seus fills tinguin nocións de Historia natural acomodadas à las exigencias del dogma? Al Seminari Concilar trobarán un catedrátich que 'ls servirà admirablement. No fá gayres dias s' obría allí 'l curs académich, y 'l catedrátich de aquesta assignatura llegia la oració inaugural que, segons *El Noticiero* «fue un verdadero tratado de Biología.» En ella—continúa díhen lo periódich de la nit—hizo el Dr. Palou un extenso relato de todas las teorías dominantes en este siglo, para deducir con una fuerza dialéctica notabilísima que à medida que se han ido descubriendo nuevos adelantos en las ciencias se ha evidenciado la verdad de la doctrina del Génesis.»

De manera que allà podrán apendre que l' mon vā ser creat en sis días: que Adám vā ser format de la pols y Eva de una costella de Adám; qu' en aquells temps primitius las serps cultian pomas y las feyan tastar à las donas seduhintles à copia de almibarats discursos, y altres historias pel mateix istil, no menos curiosos y agradables. Veritat es que faltantlos l' aprobació académica de aquesta assignatura en un establecimiento oficial, no podrán seguir la carrera de metje, ni la d' enginyer, ni moltes altres qu' exigeixen l' aprobació previa de la Historia Natural; pero quin pare verdaderament catòlic será capás de sacrificar la salvació

eterna dels seus fills à una cosa tan fútil com la possessió de un títol académich?

Al Seminari!.... Al Seminari! que després de tot el sacerdotci no es una carrera tan despreciable.

* * *

A no ser que l' Iglesia mateixa, provocadora del conflicte, trobi l' desllorigador per conjurar-lo. Sempre dúctil en tot, no seria pas aquesta la primera vegada que transigiria ab las exigències de la realitat.

Per ventura, D. Jaume, que à totes horas se veu assediat pels escrupulosos pares de família desde que en un decret va ordenar la recullida de l' obra de D. Odón de Buén, no trobarà, si s' ho proposa, un bon medi per arreglarho tot?

Perque, vamos, ell es un home práctich.... y com à bon fumador s' haurá de convencer de que aquest es un de aquells cigarros que no tiran, un verdader escanya-pits. Millor hauria sigut no encendrel.

Pero per estalviarse un fort mareig, ja veurà per mica que l' xucli y l' peladeji, que lo mes convenient es llansar'o y no recordarse'n mes.

P. DEL O.

PIGRAMÁTICH

Servia la Sinforesa
à una tal senyora Bruna:
y en lloch d' endressar la casa
y está amorrada à la cuyna
y fer altras tantas cosas
com las raspas acostuman,

à passejar una nena
de dos anys, tot sovint duya.

Surta ab ella un demati
y compareix à las dugas
¡poden contar la senyora
quín trastorn, quinas angunias!
Donchs la Sinforesa ab tot
y ser ben séva la culpa
per sa part volgué la rahó:
pe l' que ayrada donya Bruna
punt en blanch, sens mes rahons,
la despatxa resoluda.

Al eixir cap al carrer
se topa ab la Restituta
una mossà que igual qu' ella
se troba en semblants trifulcas.

Aixís que s' parlan, li conta
mil pestes de donya Bruna.

—Y donchs ¿qué has adelantat
ab tant de temps? li pregunta.
Vaja.... còntam lo qu' has fet:
ja m' ho pots dir à mi ¡cuya!

Y aquella ab un desenfado
y ab un cinisme que supta
li respón tota amatenta:
—Hi he tingut una criatura.

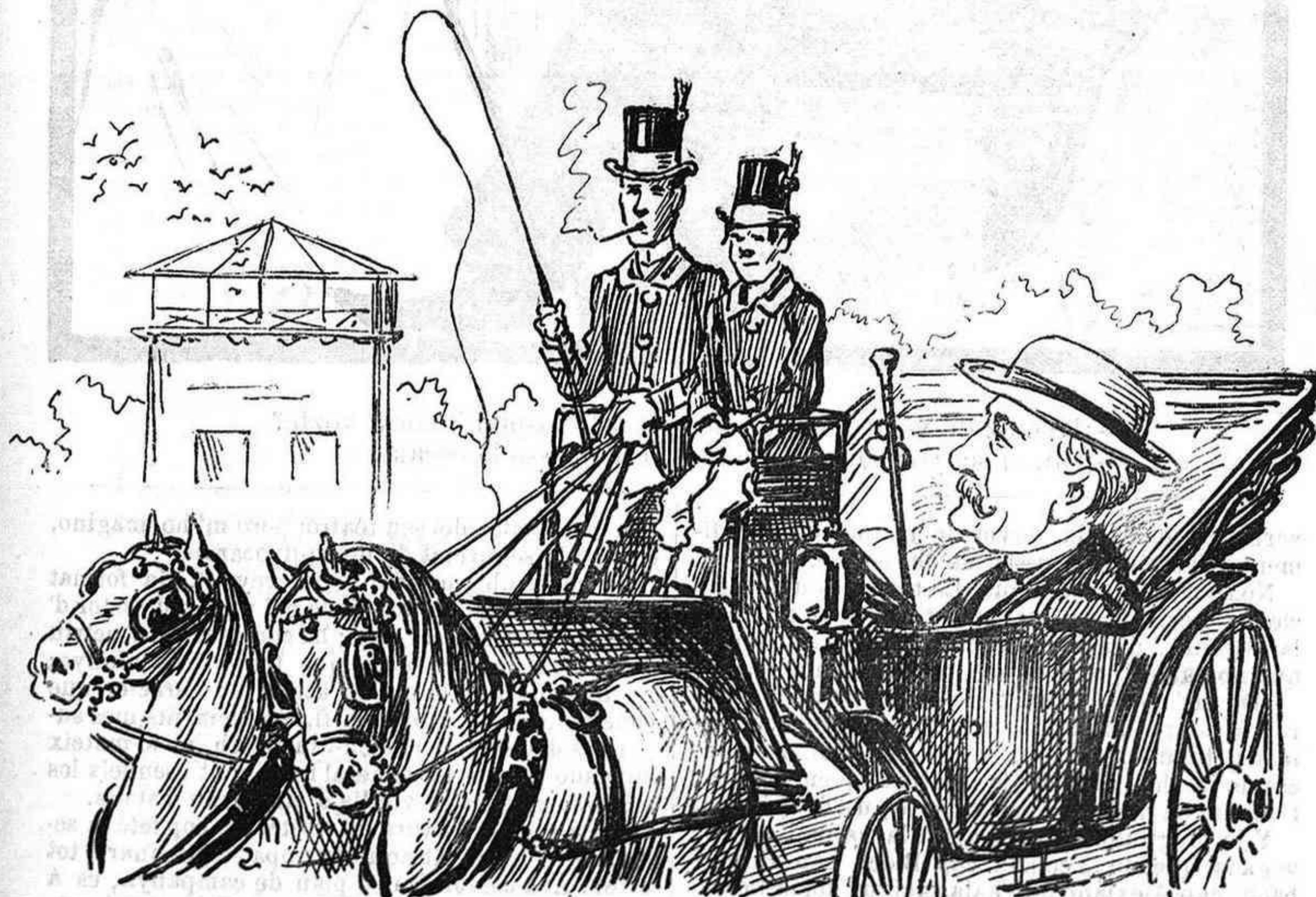
ANTONET DEL CORRAL.

LO GUST DEL PÚBLICH

(À UN EMPRESSARI DE TEATROS)

M' han dir, estimat amich, que ha comensat ó
està vosté à punt de comensar la temporada d' hi-

LO NOSTRE BATLLE

Pera estudiar economías municipals, no ha trobat altra manera... que anar tot lo dia en cotxe.

CROQUIS MODERNISTAS

—Peló ez de vélaz, Rozita, que may li palpita 'l cor à vozté?
—¡Oh, si senyor! Quan pujo massa depressa la escala.

vern, ab lo mateix fervor, lo mateix desprendiment y 'l mateix entusiasme de sempre.

No sé si felicitarlo ó qué. Lo teatro es una especie de lotería, en la qual se pot treure la primera, la segona... una sort petita... ó res. Los bitllets que no surten premiats son lo major número.

¿De qué depén l' èxit? De dues coses. Primera: la casualitat, deesa soberana dels negocis humans, llum apagat que 'ns guia en tots los trances de la vida. Segona: la picardia del empressari, l' instint en sapiguer endavinar lo gust del públich.

Y jo pregunto: deixant apart la casualitat, tota vegada que no 's coneix cap Bidel, cap Redenbach, cap Alexiano que haja sapigut domesticarla ¿ja s' ha fixat vosté en quin es avuy lo gust del públich?

Ignoro de quin modo tindrà organisada la cam-

panya artística del seu teatro; pero m' ho imagino, casi ab la seguretat de no equivocarme.

Ja 'm sembla que ho estich veient. Ha format una companyia, capitanejada pel primer director d' escena que cosra per aquí; ha contractat à l' actriu dramàtica de mes talent que tenim à Catalunya; ha escripturat à la millor actriu de caràcter que coneixém; ha agrupat, en fí, los elements mes superiors del exèrcit còmic-dramàtic, ab lo mateix cuidado ab que un general intelligent esculleix los millors capitans en vigilia d' una gran batalla.

—La gent—s' haurà dit vosté, un cop feta la selecció—es bona. Ab aquesta tropa se pot anar à tot arreu. Ara combiném lo plan de campanya, es à dir, estudiém quina classe de trallat convé empendre.—

Haurà meditat—no sé quantas horas, però segu-

rament moltas—y s' haurá compost lo seu projecte.

—¿Cap à quin cantó s' ha decantat? No ho sé; però.... vaja, també m' ho figuro.

Ordre dels estrenos—tal com vosté 'ls haurá ideat.

Una obra fina, delicada, hermosa, plena de poesia y sentiment; un idili pel istil.... ¡qué li diré! pel istil d' aquella encantadora *Arlessiana* que va estrenar l' any passat. La bellesa del llenguatje, la passió, la emoció artística.... tot això portat à las taules ab lo refors d' una presentació escénica soberbia, incomparable.

Després, un gran espectacle, no conjuminat de qualsevol manera, sino basat sobre un llibre del genial Guimerà, com verbi gracia, *Las monjas de Sant Aymán*. Un espectacle que accrediti la musa robusta del autor de la obra, que dongui lloch al llühiment de nostres primers pintors y que demostri que pera posar formalment una producció de las que no volan à ran de terra, sino que s' elevan, no hi ha com la empresa d' aquest teatro.

Al darrera d' això... Pero ja qué continuar explicantli lo que vosté sab tan bé com jo mateix y 'l públich lo mateix que nosaltres?

Vosté farà lo que acabo d' indicar; s' enmotllará à aquest plan de campanya y 's creurà que ja 's pot quedar tranquil y que tot lo demés ha d' anar à càrrec exclusiu de la sort....

—Veritat que ho endavino? Sí?....

Donchs permétim que li digui que si es efectivament això lo que pensa fer, s' erra de mitj à mitj y pert lo temps d' una manera deplorable.

Fixis bé en lo que vaig à dirli, porque aquí hi ha 'l secret de tot lo negoci de la próxima campanya teatral: *lo gust del públich va avuy per altres camins*.

Despedeixi la companyia; digui als pintors qu' esborrin las decoracions y aprofitin la tela per vestits de las seves criatures; torni 'ls llibres als autors; mani als músichs que se'n vajan ab la música à un' altra part, y donant al temps lo qu' es del temps, acati 'ls fallos soberans del públich y servéixili 'l plat artistich qu' ell demana.

Res de *Arlessianas*, *Redomas ni Monjas de Sant Aymán*: lo que 'l públich vol, necessita y mereix es.... l' home salvatje. Presentin un que s'gui el acabose, que dongui el opio, que accrediti 'l seu salvatjisme sense necessitat de certificats ni testimonis, y l' èxit es segur.

No l' ha de anar à cassar lluny: al pla de Barcelona, à dintre mateix de la ciutat ne trobarà à dotzenas: salvatges complerts, autèntichs, ab las grenyas corresponents y la barba regularment escabellada.

La experiència de lo que aquest istiu hem vist li pot haver demostrat: lo salvatjisme es lo que aquí *llama* més; lo únic, pot dirse, que treu al públich de la seva indiferència.

Això sí; com una simple imitació may resulta, es precis que 'l salvat-

je del seu teatre sigui encare més salvatje que 'l del Circo.

No bastan la llana, 'ls crits guturals y las muelas extranyas: es necessari que l' home, en lo moment culminant de la exhibició 's tregui un revòlver de sota la barba y dispari amistosament sobre la gent de las butacas, deixant sis ó set concurrents extesos.

L' endemà 'ls periódichs:—«En la función de anoche, el hombre salvaje hizo tres bajas à los concurrentes.»

¡Quin exitassó seria! Y sobre tot i quina econòmia per vosté!

No necessitaria artistas, no hauria d' ensayar, no caldría apuntador: lo salvatje s' arreglaría, representaria, apuntaria.... y tiraría tot sol.

Ahir quatre cadavres, avuy dos, demà una dotzena.... ¿Vol un espectacle més excitant y més fi de sige.... y de públich?

BARBA Y BARBER

—Senyor Pep, disponga en tot.

—Senyor Crisanto, ja sé que tienet usted bona mà.

LOS QUE SE 'N VAN

MR. PASTEUR

EMINENT SABI FRANCÉS

Nasqué à Dôle, lo 27 de Desembre de 1822; morí à Garches, lo 28 de Setembre de 1895.

Naturalment; si 's determina à ferho aixis, las companyias de seguros sobre la vida protestarán, porque dirán que 'ls perjudica; pero vosté no 'n fassi cas: may plou à gust de tothom, ni, si s' escolta à la gent, es possible fer res de profit.

¿Ho pensará?

Encare hi es à temps. No vulgui portar lo pùblic; deixi que 'l pùblic lo porti à vosté.

Si 's determina y accepta 'l meu pensament, li demano una cosa: fassi de modo que l' home salvatge, en lo moment de disparar, tiri cap à la dreta de la platea. Jo sempre 'm poso à la esquerra.

A. MARCH.

INTIMA

Quin goig me dona, Maria,
ab mí veuret enfadada,
llensant guspiras tos ulls,
rojas de rabi tas galtas.

Creu que així 't voldria veure
à tot' hora, ma estimada,
que si sempre 't vol com à un
mon cor que foll t' idolatra,
en veyente ental estat
cert que 't vol com à cinquanta.

Mes.... passém comptes, Maria
passém comptes ab catxassa
y contesta à ma pregunta
ab franquesa catalana.

¡A qué vé, veyám, explícat,
à que vé 'l fé aquesta cara
que sembla que quan me miras
ab los ulls vulgas matarme?

Pel petó que ahir vaig ferté?
per un trist petó? Aném, vaja;
jo no hauria pas dit may
que fossis tan delicada.

Mes perque no vull ma vida,
que ab mi estiguis agraviada,
tornam ara aquell petó
fém las paus y fins à un altra,
que 'm dona molt goig, Maria,
ab mi véuret enfadada!

JAPET DE L' ORGA

OBSESSIÓ

Clareja 'l dia. El meu jardi flota en una apoteosis de tintas irisadas y diafanas com un pais de vano del sige passat.

Las campanetas comensan à obrirse com ulls blaus que 'm donan el bon dia; els jessamins van desplegant sus estrelletes blancas; çà y enllà alguna que altra rosa endarrerida 'm fa l' ullet, y las fullas—verdas y humidas—van estirantse una per una com manetas crujidas d' haver passat tota la nit en una mateixa posició.

En aquesta hora deliciosa 'l cor s' aixampla, 'l cervell sembla transparent y vibrant com de cristall, y 'm sento las rimas brunzir dintre del cap com un aixam d' abellas domesticadas.

Es l' hora de la Poesia; má à la ploma, donchs, y siguemhi!

En aquest moment, en una galeria que cau sobre 'l meu jardi, s' obran de bat à bat unas persianas; y estrident, acalderat, romp un piano à tocar un estudi de Czerny; ¡dich mal, à tocar! ¡á apunyegarlo!.... ¡Quin modo de reventar un piano! y quin ennuegarse y pendre una fitxa per altre!

Tant se val; el pianista impertérrit tira avant! y sol sol sol sol, la la la la....

Bruscament l' aixam de rimas—que com abellas domesticadas brunzian en el meu cap—han fugit lluny, molt lluny, esfarehidias, aterradas. Prou las crido, prou las amoixo.... pero en vaya; quan semblan decidirse à tornar, aquell sol sol sol sol, la la la la las esquia de nou. Y 'm grato el cap, y 'm tapo las orellas, y suco cent cops la ploma per mes que vessa de tinta.... Sol sol sol sol, la la la la, y las rimas s' allunyan de mes en mes y ara son fins las ideas las que prenen vol darrera d' ellas; el meu cap sembla una caixa armònica hont no hi vibra altra cosa que aquell sol sol sol sol....

Y tocan las set.... y las vuyt... y las nou.... y las deu.... pero 'l temps no transcorre per aqueix empedernit; l' implacable sol sol sol sol sembla haver de durar fins à la consumació dels sigles.

Alabat siga Deu! El piano ha callat; potser el pianista ha cayut mort de congestió cerebral sobre son instrument de tortura; Deu l' haja perdonat y no li tinga en retret el mal que ha comés en aquest món.... Probem d' olvidar, y de rependre sèriament l' interromput poema.

¡Vana ilusió! ¡Descansava 'l malvat!

Després de un descans de tres ó quatre minuts ara s' posa à apunyegar en altre estudi de Czerny, ab els mateixos ennuhechs y trastocaments de fitxes. Y sol mi re do sol.

¡Oh Goëthe! ¡Oh Víctor Hugo! Ja voldria veureus en el lloch meu escribint l' un el Faust y l' altre las maravellosas epopeyas de la Llegenda dels sigles! ¡Quinas obras mes fadas, mes destaro-

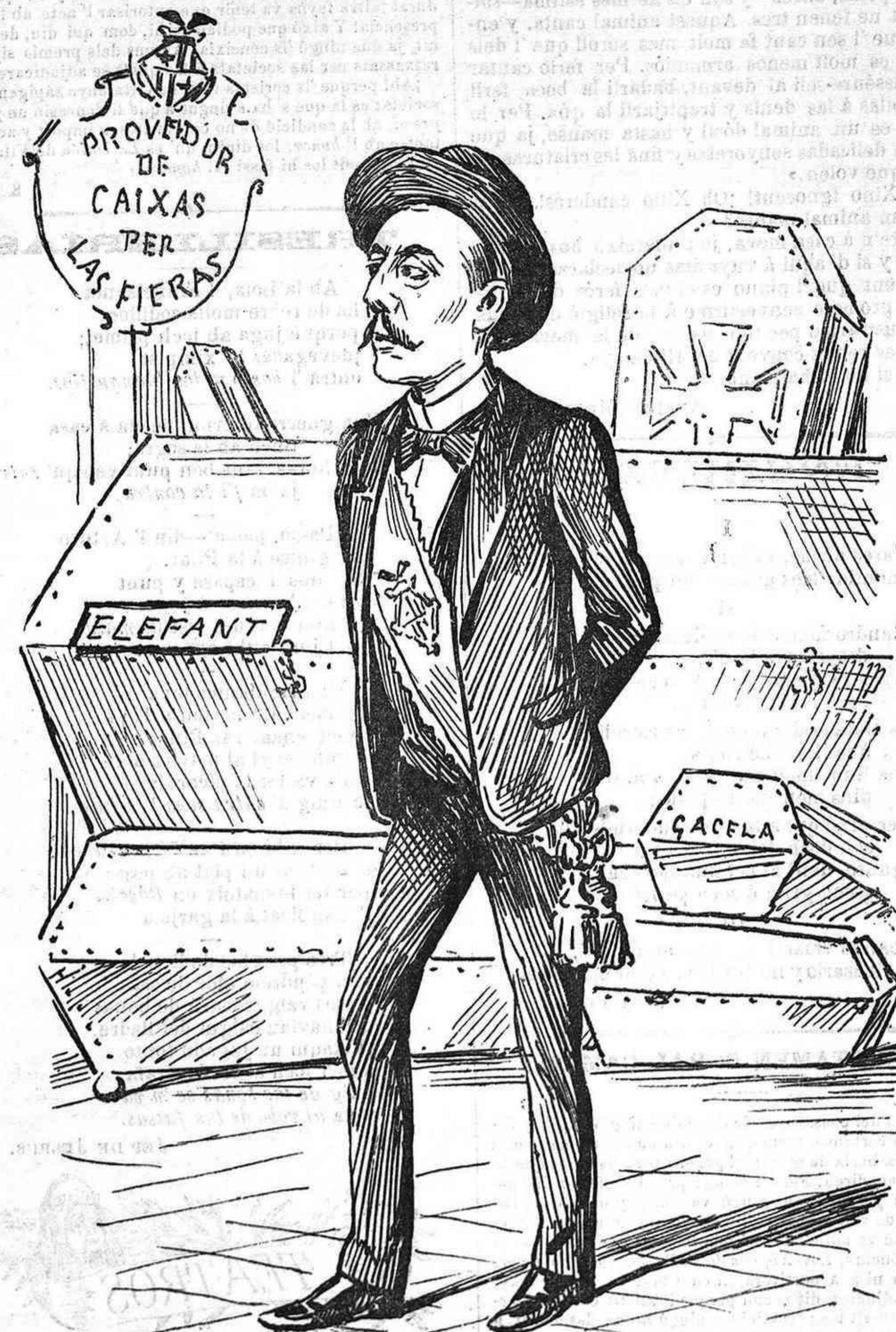
tadas haguérau produhit en tals circunstancias, si es qu' haguessiu arribat á produhirlas!

- Y tocan las onze.... y las dotze.... y la una.... y sol mi re do sol.... Es horrible! Si no hagués vist, de jove, fenómenos verdaderament extraordinaris exhibits en barracas sugestivas, no creuria mai que pogués existir un ser mortal capás de fer lo

que fa 'l meu vehí. ¡Qué compón aixecar centenars de kilos ab las dents ó disparar canons fent servir de curenya els pectorals de las munyecas!

¡Ay amich Granados! Deu te guardi de la funesta tentació de venirme á veure en tals moments! Deu te 'n guard perque t' extrangularia, no ho duptis; de res te valdría invocar las dolcissimas

REFORMA UTIL

“Per qué no nombran al Sr. Samaranch proveidor de caixas fúnebres per las fieras y demés animalets del Parch que cada dia 's moren? Ja que no 'ls cuydan bé, al menos que 'ls enterrin ab decencia.

melodias ab que fas cantar mos versos; t' extrangularia ... per pianista!

Sol mi re do, sol mi re do, sol....

Y mentrestant, y al compás d' aquell obsessiu *sol mi re do sol* recordo maquinalment la descripció del piano feta per un escriptor xino en sa relació de un viatje per Europa:

«Els pobles d' Occident solen criar en els seus salons un animal singular. N' hi han que tenen quatre potas, altres—y son els de mes estima—solzament ne tenen tres. Aquest animal canta, y encare que l' seu cant fa molt mes soroll que l' dels auells es molt menos armoniós. Per ferlo cantar basta asséure-seli al devant, badarli la boca, ferli pessigollas á las dentis y trepitjarli la quá. Per lo demés es un animal dócil y hasta manso, ja que las mes delicadas senyoretas y fins las criatures en fan lo que volen.»

¡Oh Xino ignocent! ¡Oh Xino candorós!.... ¿El piano un animal manso?

Vinate'n á casa meva, jo t' ofereixo hospitalitat franca; y si d' aqui á vuyt días no declaras exponàneamente que l' piano es el mes ferós dels animals... prometo convertirme á la religió de Buda y enclaustrar-me per tots els días de la meva vida en el mes remot convent del Himalaya.

Ey!!! si no hi ha piano.

APELES MESTRES.

ENGRUNAS

I

Vares dirme, al jurarme etern amor
la mentida mes gran d' un petit cor.

II

Mandrosament la tarde se dormí,
despertava la nit,
que sas parellas poch á poch obría
en l' espay infinit.

Ja claras sas ninetas, las estrellas
á milions he contat,
y una llum, molt mes gran que totas ellas,
dins meu ha despertat.

Per això quan la tarde endormiscada
son lloch deixa á la nit,
pregunto, dant al cel una mirada:
¿soch gran ó soch petit?

III

Nostras vidas juntárem en un bes,
vam llenarlo y no 'ns hem besat may més.

A. JULIÀ POUS.

UN CERTAMEN CORAL CAMAMA

Lo dia 22 del passat mes de Setembre tingué lloch á Tarragona un certamen coral que resultà una camama, ó mes ben dit, una burla de molt mal género pera 'ls coros que de bona fé hi acudiren. Pera l' primer premi s' oferian 750 pessetas y un *pergamí*, que ningú va veure, y menos los 150 duros, ja que van trobar molt cómodo no adjudicar lo premi; lo segon va adjudicarse á una societat que va cantar la pessa de concurs, *Los Xiquets de Valls*, ab *solos de tenor*, que no son ni á la partitura, ni en Clavé va somiar may; pero se li adjudicà dit premi perque l' aludit coro va *avenir-se* (ho han dit los periódichs y ningú ho ha desmentit) á no cobrar los 100 durets del premi, posposant á corporacions corals tan acreditadas com *El Eco Republicano* y *Orfeon*, de Reus, *La Lira*, del Vendrell, y *L' Unió*, de Vilanova; y lo tercer se donà á dit *Orfeon*, consistent segons deya

la convocatoria, en *un escritorio de plata*, que va resultar de *llautó*. També s' adjudicà un altre premi, posposant á altres coros que ho feren molt millor y als quals seria ofendre'llos no mes sospitantho, á una secció coral que cantà la pessa de concurs tan humoristicament que tot lo públich reya de bó y millor; pero l' premi consistí en una medalla del senyor Arquebisbe y l' aludit coro era.... del Centro catòlic de Riudoms. ¡Ves que saben ells de interpretar la música de Clavé! Y 's diu qu' en acció de gracies al tornar al seu poble han celebrat una comunió general y una novena.

La repartició de premis va comensar com la comèdia de Falset y acabà com lo rosari de l' Aurora; y en quant al Jurat jaltra feyna va tenir que autorisar l' acte ab la seva presencia! Y això que podian serhi, com qui diu, de incògnit, ja que ningú 'ls coneixia. Alguns dels premis signueren retxassats per las societats á las quals se adjudicaren.

¡Ah! perque 'ls coristas tots de Catalunya sápigan quina societat es la que s' ha avingut á que li donessin un *primer premi*, ab la condició de no cobrar lo seu import y acontentantse ab l' *honor*, los dirém qu' es *La Unión de Vilasseca*. ¡Bon profit los hi fassi tal honor!

K.

TRESILLERÍAS

Ab la Lola, l' Francisquet
ha de rebre molts codillos
perqué juga ab joch primet;
¡devegadas lo ximplet
entra l' basto y dos blanquillos.

Una guerra infernal ficada á casa
tinch ab la sogra;
á totes horas, tant bon punt veu qu' entro
ja 'm fá la contra.

¡Passo, passo!—diu l' Arturo
dirigintse á la Pilar.
Sis oros d' espasa y punt
y no m' arrisco á jugar.
¡si no t' hagués vist la mala
jo 't juro qu' haguera entrat!

Una riquíssima joya
prometé á l' hermosa Toya
lo seu enamorat Puig;
y van renyi al mateix dia
puig va fer la picardia
lo Puig d' entrá sens l' estuig.

Per robá en Pau forsa trumfos
s' ha tirat un plat ab posta;
per fer lo mateix en Rásclis
l' han ficat á la garjo.a.

Tres pessetas de llautó
van pêndrem ahir de casa
y tres vaig trobar de bonas
qu' havian caigut del lladre.
¡Vetaqui un jugadó tonto
que l' joch al revés agafa
puig de las bonas se 'n va
y va al robo de las falsas!

JEP DE JESPUS.

PRINCIPAL

Torna la Capella russa instalantse al Principal, ahont donarà una nova serie de sos notables concerts.

CHIC PARISIENCH (per S. AZPIAZU).

Si no fós per la pór de nau/ragar [quànts s' hi embarcaríant]

PAGA, PUBILLAI

Sessió extraordinaria de dissabte al vespre.
Si en las sessions dels dimarts se discutissin aquests temes, no hi faltaría mai cap regidor.

Los filarmónichs están d' enhorabona.

Després d' ells la Sarah Bernhardt vindrá a posar algunes obres, entre elles lo drama *Gismonde* de Sardou.

Peix al cove.

LIRICH

L' *Orfeó de Bilbao* ha mantingut deserta durant una setmana l' atenció del públic, alcansant merescuts aplausos y grans ovacions en totes las pessas que ha executat, tant en lo Teatro Lírich, com en lo gran Saló del Palau de Bellas Arts, lo mateix al Frontón barcelonés qu' en la plassa pública.

De son repertori extens y variat sobresurt com una joya d' alt preu l' *Ave María* del famós mestre Victoria. Aquell modelo de música religiosa, cantat de una manera irreprovable, quedará a Barcelona com un dels millors recorts artístichs de l' excursió realisada pels simpàtichs orfeonistas.

Aquests han sigut objecte de las mes esmerades atencions, y se'n han anat contentíssims de Barcelona. Per quan vulgan tornar, ja ho saben: «Aquí es a casa seva.»

ROMEA

No registra la setmana la mes mínima novedat.

En las funcions, fins ara fan lo gasto principalment las obras del extens repertori de 'n Frederich Soler.

L' obra nova que s' anuncia pera ser estrenada en breu, porta'l títul de *Las bogerías de la sort*, y es original del Sr. Soler de las Casas.

TIVOLI

Si vas al Passeig de Gracia pregunta per *La Dolores*, y t' indicarán el Tivoli ahont cada vespre la posan.

NOVEDATS

La companyia Tomba 's despedí del públic l' últim dia de Setembre, ab l' opereta *Los Granaderos* y l' ópera *Cavalleria rusticana*. Molta concurrencia y de aplausos no'n vulgan mes.

Alguns dies avants de plegá'l ram estrená l' opereta D. *Inés* qu' es garbosa y tingué un èxit satisfactori. ¡Llás-tima que sigués posada tant als últims, puig d' altra manera hauria alcansat segurament un bon número de representacions!....

Pero, en fi, no serà aquesta, sens dupte, l' última vega-da que la companyia Tomba vindrá a Barcelona a recullir los aplausos del públich. Per lo tant: *Addio é a rivederci.*

* *

La companyia catalana y castellana que dirigeix l' intelligent actor D. Antón Tutau, comensá anit la temporada representant lo drama d' Echegaray: *Mancha que limpia*.

Lo primer estreno será 'l de un drama francés, arreglat a la escena castellana per en Granés, titulat: *La Labradora*.

Forman part de la companyia las actrius Sras. Mena, Palá y Sala y 'ls Srs. Tutau, García Parreño, Fuentes, Virgili, Martí, Montero, y altres, tots ells coneeguts y aplaudits del nostre públich.

CATALUNYA

El Sabado original dels Srs. Palacios y Perrin ab música del mestre Nieto es un saynete de costums populars madrilenyans encaminat a exhibir una galeria de tipos dels barris baixos vistos y revistos quaranta mil vegadas. Lo género xich está condemnat a repetirse, y ni l' tall representat per l' argument, ni la salsa representada pels xistes ofereixen una gran varietat.

Apesar de tot l' obra ha sigut ben rebuda y continua representantse.

* *

Ahir dijous havia de posarse la *Miss Helyett* que com sab molt bé'l públich de Barcelona es una de las obras predilectas de la Matilde Pretel.

JARDÍ ESPANYOL

Ab la vinguda de la tardor s' han acabat las funcions de aquest teatro d' istiu montat tant a la fresca.

Fins al any que ve.

GRAN-VIA

També en aquest teatro s' ha senyalat l' entrada de la estació otonyal ab alguns cambis en la companyia, de la qual, baix la direcció del mestre Taberner ne forman part la Lluisa Valdés, la Valcaneras, la Martí de Moragas, etc. y 'ls Srs. Alarcón, Cruz, Güell, Gutiérrez y altres.

Figuran en lo repertori las obras mes celebradas del género xich, y algunas d' espectacle com la titulada *Trafalgar* que 's presentarà ab decoracions de 'n Busato.

CIRCO EQUESTRE

La temporada ha terminat.

Ab las orenetas vingueren los clowns y ab las orenetas se'n van.

N. N. N.

SOLICITUT

Demanant ingresar al cuerpu de la Guardia municipal

Distingida ab accésit en lo certámen de *La Seba* celebrat en guany.

Diego Sánchez Caminado del etchécit llicenciado, de quaranta años de edat, suplente de vichilante, de esta ciudad habitante y en cuartas nupcias casat, a Usia atentamente expone molt cortesmente y con humildat filial tenga present al firmante cuando aiga una vacante de guardia municipal.

Sé molt bien señor Alcalde que no se donan en balde plazas de tant compromís, sino que por concederlas a quien desiche obtenerlas ciertos mérits es precis.

Yo, señor excelentíssim, agradeceré moltíssim que escuche la relación de los mérits y servicios,

PENSANT AB L' HABANA

—Si m' hi deixan anar ab lo mandró, m' embarco desseguida.

—por si los cree propios —
que hay prestat á la nación.

Després de caer soldado
y á Catalunya portado
para als carlins combatir,
en esta noble y leal tierra
seguí toda aquella guerra
fins que un dia 'm van herir.
Al hospital vaig estarme
cerca un mes, y van nombrarme
al salir cabo primer;
pero estava muy de pega,
pues que en la primera brega
van hacerme prisioner.
Por este dicho motivo
vaig estar medio any cautivo
haciéndome trallar;
hasta que los dos partidos
estuvieron decididos
los prisioneros cambiar.

Una vez la pau firmada
estuvo, y pacificada
toda entera la nación,
vaig marcharme de esta tierra
y á Cuba, que había guerra,
me largué sin dilación.
Guerrechant por la Manigua
se 'm va obrir la herida antigua
sin poder fer más servey,
y el retiro van donarme
y en bagatche van portarme
á un poblet del Camagüey.

Sin poder fer cap hassanya,
embarcarme para Espanya
tot seguit vaig demanar;
la licencia me donaren
y 'ls alcances me abonaren
qu' encar no hay pogut cobrar.

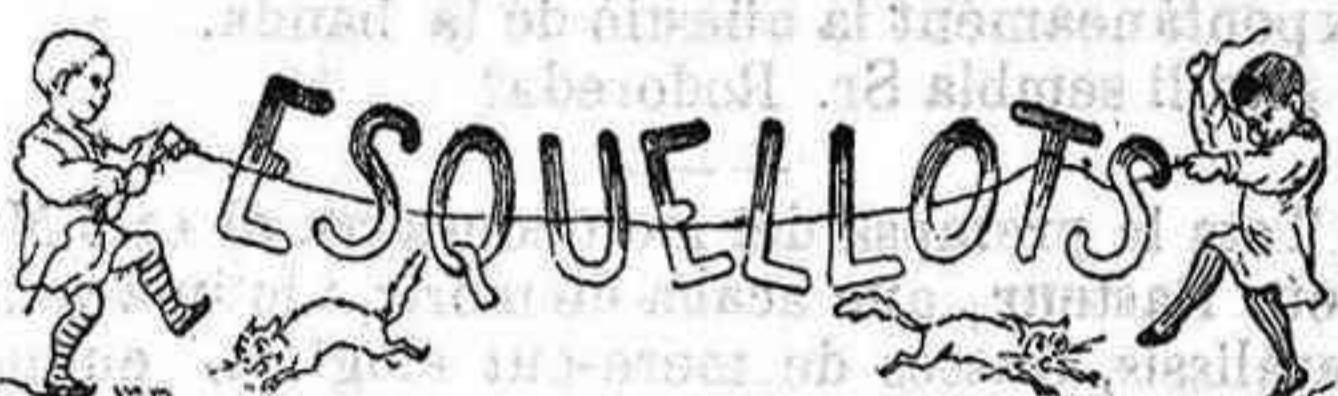
Aquí tiene reseñado
los serveys de este ex-soldado
que vol ser municipal,
poseyendo el castellano,
catalán y valenciano
de una manera cabal.
De carácter molt afable,
de conducta irreprochable,
aunque mal dirho m' está;
si un concejal té maynada

me ofrezco cada vesprada
sacàrsela á passechá.

En fin, puede pendre informes,
que se los darán conformes
de este humilde recurrent,
que espera el moment propicio
de poder prestar servicio
al ilustre Atchuntament.

Un dato que tindrà en cuenta:
si la ocasió se presenta,
jo se hacer transformacions,
cambiant de fisonomía
á propósito para el dia
que se fassin eleccions.
Que por muchos años viva,
demanándole que active
mi nombrament, que es mi afán,
y el desitj verá colmado
Diego Sanchez Caminado,
suplente de vitchilant.

RAMONET R.

Ab motiu de l' estancia á Barcelona del *Orfeó pamplones* varem tenir lo disgust de parlar de la banda municipal, y ab motiu de la visita del *Orfeó de Bilbao*, hi hem de tornar.

A rebre 'ls bilbains no 's pot dir en rigor que hi

LA MARXA DELS QUINTOS

Esperant lo pas dels reclutas.

anés la banda municipal, sino un fragment de la mateixa, y això es altament escandalós. No té necessitat Barcelona de fer papers ridiculs, y molt menys quan se tracta de obsequiar à uns forasters que s'han fet dignes de la seva hospitalitat.

En lo concert del Palau de Bellas Arts, hi prengueren part los músichs de las solfas, ab tant poch acert, que fins lo *Diairi de Barcelona*, tan tocat y posat quan se tracta de formular certas censuras, hagué d' escriure lo següent:

«La banda municipal tocó en los intermedios algunas piezas de su repertorio no siempre interpretadas con la fidelidad con que debieron serlo.»

Aquest descuit en la interpretació de las pessas en certa manera absolt als músichs de la banda que no compareixen à la llista.

Perque quants menos son à tocar menos se 'n comptan à disbaratar.

Y' l dia que no n' hi vaja cap, quedará resolta espontàneamente la qüestió de la banda.

¿No li sembla Sr. Rodoreda?

Tota la prempsa del mon consagra al sabi *Monsieur Pasteur*, que acaba de morir, víctima de una paràlissis, frasses de merescut elogi. L' eminent bacteriólech, descubridor de un mon infinitament petit y de nous mètodes aplicats à la ciencia de curar y à diversos fins industrials, era un de aquells genis que deixan en la historia del progrés un rastre perdurable, per l' alcàns y la trascendencia dels seus descobriments.

Fransa, sa patria, l' admirá sempre, y la creació del *Institut Pasteur* en lo qual s' hi invertí la suma de 1.200,000 pessetas recaudadas en suscripció pública, honra à un temps al poble que realisa tals actes y al home ilustre que d' ells ha sapigut ferse objecte.

La mort de Mr. Pasteur ja no sols es causa del dol nacional, sino de dol universal.

Ja torném à tenir al famós Sr. Diaz de Capilla en la llista de professors de la Escola de Bellas Arts. L' any passat, després de un serio consell de Professors, vā dimitir; y aquest any, obehint sens dupte l' consell de algú altre, que no te res de serio, torna al *redondel*.

Ha fet com los personatges de las comedias del teatro antich: «Hace que se vá y vuelve.»

Se 'l donava per mort y ha ressucitat. Es una especie de *revenant*. Per això 'ls alumnos fugiran de la séva classe. Ab los morts que surten, ningú hi vol tristes.

Inútil dir qu' estarém à la mira de lo que ocurrat que la cosa no te dibuix... ni 'l Sr. Diaz de Capilla, tampoch.

A la Casa gran ja han comensat las economías. Los escombriaires guanyan vuit ralets de jornal; pero en atenció à que 'ls días festius no traballan mes que mitj dia, se 'ls hi donarà una pesseta y prou.

Estich per creure que 'ls administradors de la Pubilla, han obrat aixís, mes que per amor à las economías, per horror à las escombras.

Un numerós públich ha desfilat aquests días pel Saló Parés ahont hi havia exposat un quadro de gran tamanyo, representant la Coronació de la Verge de la Mercé, degut al aventatjat artista senyor Galofre Oller.

Ab tot y ser una obra d' encàrrec y erissada de dificultats, en la qual lo pintor ha tingut de repro-

¡A CUBA!

—Ab lo camí que porta la cosa ¡veyám si al últim fins lo pobre *Avi del Parch* hi haurá d' anar!

duhir lo retrato dels numerosissims personatges que assistiren al acte, lo conjunt seduheix per sa brillant entonació, per la riquesa del colorit, per la exactitud de la escena que representa, y en tots los detalls s' hi descobreixen las grans condicions que adornan al lloreat autor de *Boria avall*.

Artísticament, podém ben afirmar que 'l Sr. Galofre Oller, ab son darrer quadro ha anat ab pas segur *Boria amunt*.

En *Lagartijo* vā arribar l' altre dia à San Sebastián: l' anden de l' estació va omplirse de admiradors, y la banda municipal vā acompañarlo poch menos qu' en triunfo fins al seu allotjament.

Mes de 4,000 personas formavan la comitiva, y l' ex-Califa 's veié obligat à eixir al balcó, à saludar à la multitut entussiasmada.

Los soldats de Cuba poden morir tranquillos. «Encare hi ha patria.»

Y aixó que 'n *Lagartijo* sense la qüeta ja no es lo qu' era, trobantse impossibilitat de admirar als fanàticxs de la plassa. L' olvit, qu' es lo pago que troben molts homes de gran merit quan se retiran, no resa res ab els que 's retiran ab las ganancies: no resa res ab los toreros.

¡Y quinas ganancias! Aquest any en Guerrita porta torejadas 58 corridas, que sumadas à las 19 qu' encare li faltan, ascendeixen à 77.

Calculant en 4,000 pessetas los beneficis líquits

que li han reportat unes ab altras, resultarà que haurà percibit la friolera de 61,600 duros justos y cabals.

Y fassinli un nús... à la coleta.

Una frasse de un cronista de un periódich de Madrid respecte á la influencia dels temporals sobre las líneas telegráficas.

«Las líneas telegráficas parecen *tirus de huevo hilado, montadas sobre azucarillos.*»

Al enterarse de aquesta metáfora, digué un ordenansa dels que no cobran son miserable salari:

—Aixó dels ous filats y dels bolados sigués veritat, y ja que no menjem á lo menos ensalivaríam.

Nota diluviesca de la senmana.

L' altre dia las va empendre contra las societats corals que surten á cantar per la vía pública; contra las que donan concerts mediante un preu d' entrada; y finalment contra las que al visitar una població depositan lo seu estandart en las Casas Consistorials.

A propòsit dels fills del trall que 's dedican al cultiu de la música, y que públicament donan mostres dels seus progresos, estampa la següent comparació:

«Un individuo cualquiera puede consolar sus tristezas en la intimidad de su hogar hasta haciendo piruetas..... pero este mismo individuo no debe, no puede en manera alguna *hacer el payaso* en público, porque entonces será neededad y ridiculez lo que en el seno de la familia era admirable y filantrópico.»

Per lo tant ja ho saben els coristas. Abandonin l' obra de 'n Clavé si no volen fè 'l payaso.

Y aixó es la veritat pura: ho ha dit D.ª Salvadora y punto redondo.

Apropòsit del nou uniforme que han estrenat los conductors del tranvía, deya un del gremi:

—Mirin si es previsor l' anglés, que no 'ns hi ha fet butxacas. Massa sab ell pel sou que 'ns dona que no las necessitén.

Nostre amich lo distingit autor D. Eduard Vidal Valenciano á qui tant deu lo teatro català, ha entregat á la empresa de *Novedats* un quadro en un acte y en vers, original, pera que siga posat en escena en la present temporada.

Sabém que D. Salvador Mir ha donat disposicions pera que s' ensaji desseguida baix la direcció del Sr. Tutau.

La vara de arcalde qu' es lo titul de la comedieita obtingué premi en lo certámen que se celebrá á Vilafranca del Panadés.

En lo Teatro Lírich lo dia 10 del corrent se donarà un concert á càrrec dels germans Fontova, dedicat al Ajuntament. Una numerosa orquesta accompanyará algunas de las pessas del programa. ¡Cap al Lírich falta gent!

Menudejan las queixas contra la guardia municipal

No hi ha dia que 'ls periódichs no hajan de repitar als ex-simpàtichs Quimenes per un motiu ó altre. Ara perque badan, ara perque pegan, ara perque s' extralimitan....

Lo notablement graciós es que la majoria de la premsa dona la culpa de tot al comandant del cuerpo.

BRIGADA NUMERO 435

Consagrada á la *brillant* missió d' espolsar los edificis municipals.

Y 'l comandant, sempre callat.

Es lo que diu lo ditxo:

—Ja pots xiular, si en Vilaseca no vol beure.

Las plujas d' aquests días han sigut generals en tot Espanya.

Sort que aquí no tenim insurrectes.

Sino á horas d' ara las autoritats tampoch podrían fer res....

Fins que passessin las plujas.

S' assegura que la inspecció dels trajes dels municipals continua verificantse activament.

Las personas *peritas* nombradas al efecte, se reuneixen cinch minuts cada dia y durant aquest rato no fan res més que inspeccionar, inspecciar sempre....

Ja han vist los forros y 'ls vius, y segons las presuncions, si avuy se surten dels traus demà anirán als botons.

A Madrid diu que las ayguas municipals son térbolas.

Aquí las ayguas no; pero 'ls comptes....

¡Ay la mare!

Y ara que parlém d' ayqua.

A París, á causa de la sequedad qu' experimentan, han hagut d' acabar per tassarla.

Gran argument pels borratxos que ara atrapin pels carrers.

Perque, lo qu' ells dirán:

—Si 'ns tassan l' ayqua ¿quin recurs ens queda sino agafarnos ab el vi?

REVISTA NUMERADA

MARE Y FILLA

Dos bocas que 's juntan
en un petó sant....
¿Pot darse un poema
mes curt y mes gran?

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

FREDERICH SOLER (Serafí Pitarra)

NITS

DE

LLUNA

AB UN PRÓLECH DE

VALENTÍ ALMIRALL

Y DIBUIXOS DE

Joseph Lluis Pellicer

Un tomo en 8.º Ptas. 2

Última obra de C. GUMÀ

¿CÓM SE PESCA UN MARIT?

Humorada en vers ab dibuixos de

M. MOLINÉ

Preu 2 ralets per tot arreu.

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LÓPEZ)

TOMOS PUBLICADOS

Tomes

- 1.º *Campoamor*: Doloras, 1.ª serie.
- 2.º — Id. — Doloras, 2.ª »
- 3.º — Id. — Humoradas y Cantares.
- 4.º — Id. — Pequeños poemas, 1.ª serie.
- 5.º — Id. — Pequeños poemas, 2.ª serie.
- 6.º — Id. — Pequeños poemas, 3.ª serie.
- 7.º — Id. — Colón, poema.
- 8.º — Id. — El drama universal, tomo 1.º
- 9.º — Id. — El drama universal, tomo 2.º
10. — Id. — El licenciado Torralba.
11. — Id. — Poesías y fábulas. 1.ª serie.
12. — Id. — Poesías y fábulas, 2.ª serie.
13. *E. Pérez Escrich*: Fortuna, historia de un perro agraciado.
14. *A. Lasso de la Vega*: Rayos de luz.
15. *Federico Urrecha*: Siguiendo al muerto.
16. *A. Pérez Nieve*: Los humildes.

Tomes

17. *Salvador Rueda*: El gusano de luz.
18. *Sinesio Delgado*: Lluvia menuda.
19. *Carlos Frontaura*: Gente de Madrid.
20. *Miguel Melgosa*: Un viaje á los infiernos.
21. *A. Sánchez Pérez*: Botones de muestra.
22. *José M. Matheu*: ¡Rataplán! (cuentos).
23. *Teodoro Guerrero*: Gritos del alma, (Desahogos en prosa).
24. *Tomás Luceño*: Romances y otros excesos.
25. *L. Ruiz Contreras*: Palabras y plumas.
26. *Ricardo Sepúlveda*: Sol y sombra, prosa y verso.
27. *José López Silva*: Migajas.
28. *F. Pi y Margall*: Trabajos sueltos (Amadeo de Saboya.—Juan de Mariana.—D. Juan Tenorio).
29. *Emilia Pardo Bazán*: Arco iris (cuentos).
30. *E. Rodríguez Solís*: La mujer, el hombre y el amor.

Elegantes cubiertas al cromo distintas para cada volumen.—Precio: 2 reales tomo.

LA RAZON SOCIAL FROMONT Y RISLER

COSTUMBRES PARISIENSES POR **ALFONSO DAUDET**

Un tomo 8.º ilustrado por **Riquer**. Ptas. 1'50.

ARTE DE HABLAR FRANCÉS

EN OCHO DIAS Y SIN MAESTRO SE APRENDE LA VERDADERA PRONUNCIACIÓN

1 tomo 8.º Ptas. 2

POR **J. Coste**

1 tomo 8.º Ptas. 2

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé, en sellos de franquieg al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de port. No responém d'extravíos, no remetent ademés 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

A la obertura del curs universitari van assistir-hi diversos regidors....

¡Hola, hola!

¿Que també hi ha tiberí en actes d' aquesta naturalesa?

Coincidint ab la inauguració del curs, hi ha hagut una verdadera ratxa de suicidis.

¡Qué hi farém!

Gent qu' en lloch de la obertura del curs preferix la terminació de la carrera.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

EN LA TERRA DE LA ZAL

